

Орта білім беру ұйымдарында БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ БІЛІМ ЖЕТІСТІКТЕРІНЕ МОНИТОРИНГ (БАБЖМ-2024)

БАБЖМ-ның басты ерекшелігі оның білім беру саласындағы ұлттық мақсаттар мен стратегиялық міндеттерге қол жеткізу контекстінде мектеп оқушыларының оқу, математика және жаратылыстану-ғылыми сауаттылық бойынша құзыреттілік деңгейі бойынша тұтас түсінік алуға бағытталғандығы.

БАБЖМ-2024 ӨТКІЗУ ФОРМАТЫ МЕН РӘСІМІНДЕГІ ӨЗГЕРІСТЕР

Үлгідегі өзгерістер:

- Қатысушы мектептердің саны артты (2023ж.-76; 2024ж. – 115)
- Облыстық мамандандырылған білім беру ұйымдарының саны артты – (2023ж. – 3; 2024ж. - 7)
- Жеке білім беру ұйымдарының саны артты – (2023 ж. - 2, 2024 ж. – 10)

Академиялық адалдық күшейтілді

Функционалдық сауаттылыққа баса назар аударып, сынақ тапсырмаларының нұсқаларының саны артты

Оқу сауаттылығы

Бір дұрыс жауапты таңдаумен 10 тест тапсырмасы (бірінші мәтінге - 4 тапсырма, екіншісіне - 6 тапсырма)

Оқу сауаттылығы

Тест тапсырмаларының жалпы саны – 30: оның ішінде қазақ тілінде – 10, орыс тілінде – 10, ағылшын тілінде – 10

Математикалық сауаттылық

Бір дұрыс жауапты таңдаумен 12 тест тапсырмасы

Математикалық сауаттылық

Бір дұрыс жауапты таңдаумен 13 тест тапсырмасы

Жаратылыстану-ғылыми сауаттылығы

Бір дұрыс жауапты таңдаумен 8 тест тапсырмасы

Жаратылыстану-ғылыми сауаттылығы

Жаратылыстану циклі пәндері бойынша 32 тест тапсырмасы (физика, химия, биология, география)

Максимальный балл:

30

Тест тапсырмаларының жалпы саны:

30

Тест тапсырмаларының жалпы саны:

75

Максимальный балл:

75

Білім алушылар мониторингі сауаттылықтың үш бағыты бойынша тестілеуден тұрады:

- оқу сауаттылығы
- математикалық сауаттылық
- жаратылыстану-ғылыми сауаттылық

Орта білім беру ұйымдарының 4 және 9-сыныптарының білім алушылары БАБЖМ қатысушылары болып табылады (денсаулығына байланысты) үйде немесе ұзақ мерзімді емделуге мұқтаж балаларға арналған санаториялық үлгідегі емдеу-сауықтыру мекемелеріндегі оқушыларды, сондай-ақ сынақ кезінде объективті себептермен болмаған оқушыларды қоспағанда)

БАБЖМ-2024 ҚАТЫСУШЫЛАРЫ

№	Аудан/қала	Білім алушылар саны			
		4 сынып		9 сынып	
		қаз	орыс	қаз	орыс
1	Абай ауданы	80	162	99	170
2	Ақтоғай ауданы	126	34	119	24
3	Балқаш қаласы	244	33	191	37
4	Бұқар жырау ауданы	300	143	241	125
5	Қарағанды қаласы	1259	1484	1030	1340
6	Қарқаралы ауданы	29	71	21	50
7	Нұра ауданы	19	40	9	24
8	Осакаров ауданы	132	137	129	130
9	Приозерск қаласы	56	31	41	35
10	Саран қаласы	89	124	84	104
11	Теміртау қаласы	171	398	62	493
12	Шахтинск қаласы	178	179	175	178
13	Шет ауданы	333	60	350	38
14	Облыстық ББ ұйымдары	18	10	287	95
Барлығы		6050	5802	5389	5580

БАБЖМ-2024 (4 сынып) қатысушыларына ӘДІСТЕМЕЛІК САҒАТ

№	Зерттеу бағыттары	Мемлекеттік тілде оқитын 4 сынып үшін әдістемелік сағат		Орыс тілде оқитын 4 сынып үшін әдістемелік сағат	
		күні	уақыты	күні	уақыты
1	Оқу сауаттылығы	21.02.2024 ж.	16.00-17.00	21.02.2024 ж.	17.00-18.00
2	Математикалық сауаттылық	28.02.2024 ж.	16.00-17.00	28.02.2024 ж.	17.00-18.00
3	Жаратылыстану-ғылыми сауаттылық	06.03.2024 ж.	16.00-17.00	06.03.2024 ж.	17.00-18.00
		13.03.2024 ж.	16.00-17.00	13.03.2024 ж.	17.00-18.00

БАБЖМ-2024 (9 сынып) қатысушыларына ӘДІСТЕМЕЛІК САҒАТ

№	Зерттеу бағыттары	Мемлекеттік тілде оқитын 9 сынып үшін әдістемелік сағат		Орыс тілде оқитын 9 сынып үшін әдістемелік сағат	
		күні	уақыты	күні	уақыты
1	Оқу сауаттылығы	27.02.2024 ж. 05.03.2024 ж. 12.03.2024 ж. 19.03.2024 ж. 27.03.2024 ж.	15.00-16.00 15.00-16.00 15.00-16.00 15.00-16.00 15.00-16.00	28.02.2024 ж. 06.03.2024 ж. 13.03.2024 ж. 20.03.2024 ж. 27.03.2024 ж.	14.00-17.00 16.00-17.00 16.00-17.00 16.00-17.00 16.00-18.00
2	Математикалық сауаттылық	28.02.2024 ж. 06.03.2024 ж. 13.03.2024 ж. 20.03.2024 ж.	14.00-15.00 14.00-15.00 14.00-15.00 14.00-15.00	28.02.2024 ж. 06.03.2024 ж. 13.03.2024 ж. 20.03.2024 ж.	15.00-16.00 15.00-16.00 15.00-16.00 15.00-16.00
3	Жаратылыстану- ғылыми сауаттылық	22.02.2024 ж. 29.02.2024 ж. 14.03.2024 ж. 21.03.2024 ж.	14.00-14.40 14.00-14.40 14.00-14.40 14.00-14.40	22.02.2024 ж. 29.02.2024 ж. 14.03.2024 ж. 21.03.2024 ж.	15.00-15.40 15.00-15.40 15.00-15.40 15.00-15.40

Оқу сауаттылығы бағытынан тапсырманың қиындық деңгейлері бойынша тест құрылымы (4-сынып)

Жоғары деңгей

мәтіннің тақырыбы мен негізгі ой-өрісін анықтау; мәтіннің әр бөлігінде жасырылған бөліктерін табу және анықтау; оқиғалар арасындағы кейіпкерлердің іс-әрекеттері, ниеттері мен сезімдері арасындағы байланысты түсіндіру үшін мәтіннің әр бөлігінде астарлы тұжырымды негіздеу; мәтін мазмұнын түсіну үшін тарихи оқиғалар мен кейіпкерлердің іс-әрекеттерінің мағынасын бағалау; кейбір тілдік сипаттамалардың мағынасын түсіну.

Орташа деңгей

әңгіме, ертегі, халық ауыз әдебиетінің шағын жанрдағы шығармаларының ерекшеліктерін анықтау; кейіпкердің сыртқы түрін сипаттау, оның іс-әрекеттерін бағалау, олардың рөлдерін салыстыру, бейнелеу; сюжетін сипаттау, даму процесінде пейзаждың, кейіпкердің іс-әрекеттерінің өзгеруін ажырату; көркем шығарманың эпизодын суретте көрсетілуімен салыстыру

Базалық деңгей

мәтіннен нақты сипатталған бөлшекті табу және анықтау

ОҚУ САУАТТЫЛЫҒЫ БОЙЫНША СЫНАҚ ҚҰРЫЛЫМЫ, 4-СЫНЫП

Оқу сауаттылығы бағытынан тапсырманың қиындық деңгейлері бойынша тест құрылымы (9-сынып)

Жоғары деңгей

мәтіннен қажетті ақпаратты толық ала білу. Қарама-қайшы берілген ақпарат негізінде жеке шешім қабылдау дағдыларын көрсету. Қарама-қайшы ақпаратты, оқырманның болжамдарына сәйкес келмейтін мәтінді түсіну. Мәтіндегі ойдың астарын түсіну және оқырмандық интуицияны пайдалану. Академиялық білімге сүйеніп, бейтаныс мәтінге түсінік беру және түйіндеу

Орташа деңгей

мәтіндегі басты идеяны анықтау, өзара мазмұндық байланысты немесе мәтіннің құрылымын түсіну. Мәтіннің ерекшелігіне негізделген кереғарлықты анықтау, салыстыру. Жеке тәжірибеге сүйене отыра мәтіннің ішіндегі және мәтіннен тыс өзара байланыстарды салыстыру. Ақпараттың бірнеше бөліктерінің арасындағы арақатынасты анықтап талдау. Мәтіннің бірнеше бөлімдері арқылы басты идеяны анықтау. Біртұтас күйде берілмеген ақпараттың бірліктерін тауып байланыстыра алу. Мәтіннің тұтас мағынасына сәйкес тілдік өзгешеліктерді түсіну. Мазмұны мен форматы бейтаныс, көлемді әрі күрделі мәтіндерді түсіну

Базалық деңгей

мәтіннен таныс ақпаратты таба алу. Мәтіннен мазмұны мен күнделікті тұрмыстағы кездесетін жағдайлар арасындағы байланысты табу. Мәтіннің басты тақырыбын, автордың мақсатын анықтау. Оқырманға көмек ретінде берілген ақпаратпен жұмыс жасай білу

ОҚУ САУАТТЫЛЫҒЫ БОЙЫНША СЫНАҚ ҚҰРЫЛЫМЫ, 9-СЫНЫП

Математикалық сауаттылық бағытынан тапсырманың қиындық деңгейлері бойынша тест құрылымы (4-сынып)

Базалық деңгей

қарапайым білім мен дағдыны қолдану, қарапайым модельдер мен ойларды стандартты жағдаяттарда қолдану, қарапайым мәтіндердің мәнін түсіну және іс-әрекеттерді орындауға қажетті ақпаратты анықтау, стандартты жағдаяттарда көрсетілген нұсқаулар көмегімен қарапайым іс-әрекеттерді орындау.

20%

50%

30%

Жоғары деңгей

күрделі білім мен дағдыны қолдану, күрделі модельдер мен ойларды жаңа жағдаяттарда оқу, қарапайым мәтіндердің мәні мен іс-әрекеттерді түсіну, жаңа жағдаяттарда көрсетілген нұсқаулар көмегімен қарапайым іс-әрекеттерді орындау, екі немесе одан да көп кезеңдерден тұратын тұжырымдар жасау

Орташа деңгей

негізгі білім мен дағдыны қолдану, қарапайым модельдер мен ойларды жаңа жағдаяттарда қолдану, қарапайым мәтіндердің мәнін түсіну және қарапайым іс-әрекеттерді орындау білу, жаңа жағдаяттарда көрсетілген нұсқаулар көмегімен қарапайым іс-әрекеттерді орындау

МАТЕМАТИКАЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ БОЙЫНША СЫНАҚ ҚҰРЫЛЫМЫ, 4-СЫНЫП

МАТЕМАТИКАЛЫҚ САУАТТЫЛЫҚ БОЙЫНША СЫНАҚ ҚҰРЫЛЫМЫ, 9-СЫНЫП

Математикалық сауаттылық бағытынан тапсырманың қиындық деңгейлері бойынша тест құрылымы (9-сынып)

Базалық деңгей

оқушының ең төменгі дайындық деңгейін бағалауға, қарапайым білімдер мен дағдыларды еске түсіруге, стандартты жағдайларда қарапайым үлгілерді тануға, белгілі бір нұсқаулардың көмегімен қарапайым әрекеттерді орындауға және қарапайым дәлелдер келтіруге бағытталған

20%

50%

30%

Жоғары деңгей

күрделі білім мен дағдыларды еске түсіруге, күрделі модельді тапсырмаларды анықтап тануға, баламалы және стандартты емес шешімдерді қолдана білуге, міндеттерді шешуде оқу жоспарының басқа бағыттарынан білім, дағды және қабілеттерді интеграциялауға, жаңа жағдайларда көптеген іс-қимылдарды тәуелсіз жүзеге асыруға, екі не одан көп ой пікірлер келтіруге бағытталған

Орташа деңгей

негізгі білімдері мен дағдыларын еске түсіруге, қарапайым модельдерді жаңа жағдайларда анықтауға, ақпаратты жалпылау және қорытындыларды ішінара негіздей отырып тұжырымдау, дәлелдер беру, танымал, бірақ үлгідегіден өзгеше жағдайлардағы әрекеттерді орындау кезінде талдау, салыстыру, қорытындылау және жүйелі білуге, жалпы мәтіндердің мағынасын түсініп, әрекеттерді орындау үшін қажетті ақпараттарды анықтауға бағытталған

Жаратылыстану-ғылыми сауаттылық бағытынан тапсырманың қиындық деңгейлері бойынша тест құрылымы (4-сынып)

Базалық деңгей

қарапайым білім мен дағдыны қолдану, қарапайым модельдер стандартты жағдаяттарда қолдану, қарапайым мәтіндердің мәнін түсіну және қарапайым іс-әрекеттерді орындауға қажетті ақпаратты анықтау, стандартты жағдаяттарда көрсетілген нұсқаулар көмегімен қарапайым іс-әрекеттерді орындау

20 %

50 %

30 %

Жоғары деңгей

күрделі білім мен дағдыны қолдану, күрделі модельдер мен ойларды жаңа жағдаяттарда пайдалану, қарапайым мәтіндердің мәні мен іс-әрекеттерді түсіну, жаңа жағдаяттарда көрсетілген нұсқаулар көмегімен қарапайым іс-әрекеттерді орындау, екі немесе одан да көп кезеңдерден тұратын тұжырымдар жасай білу

Орташа деңгей

негізгі білім мен дағдыны қолдану, қарапайым модельдер мен ойларды жаңа жағдаяттарда оқу, қарапайым мәтіндердің мәнін түсіну және қарапайым іс-әрекеттерді орындауда көптеген іс-әрекеттерді түсіну, жаңа жағдаяттарға берілген нұсқаулар көмегімен қарапайым іс-әрекеттерді орындау

ЖАРАТЫЛЫСТАНУ-ҒЫЛЫМИ САУАТТЫЛЫҚ БОЙЫНША СЫНАҚ ҚҰРЫЛЫМЫ, 4-СЫНЫП

ЖАРАТЫЛЫСТАНУ-ҒЫЛЫМИ САУАТТЫЛЫҚ БОЙЫНША СЫНАҚ ҚҰРЫЛЫМЫ, 9-СЫНЫП

Жаратылыстану-ғылыми сауаттылық бағытынан тапсырманың қиындық деңгейлері бойынша тест құрылымы (9-сынып)

Базалық деңгейдегі

тест тапсырмалары қарапайым білім мен дағдыларын пайдалануға, білім алушының ең төменгі дайындық деңгейіне баға беруге, белгілі бір нұсқаулардың көмегімен әрекеттерді орындауға, қарапайым дәлелдер мен жаратылыстану ұғымдарын пайдалануға негізделген

20 %

50 %

30 %

Жоғары деңгейдегі

тест тапсырмалары неғұрлым күрделі білім мен дағдыларын пайдалануды, тапсырмалардың күрделі модельдерін тануды, жаратылыстану циклінің мәселелерін шешу үшін білім мен дағдыларын біріктіруді, күрделі ақпаратты немесе деректерді талдауды, пайымдауды, тұжырымдарды негіздеуге бағытталған

Орташа деңгейдегі

тест тапсырмалары негізгі білім мен дағдыларын дұрыс пайдалануға, жаңа жағдайларда қарапайым модельдерді тануға, деректерді талдау мен салыстыруға, жүйелеуге, дәлелдерді қолданып, ақпаратты жалпылау мен қорытынды жасау қабілеттерін бағалауға негізделген

БІЛІМ АЛУШЫЛАРҒА, ПЕДАГОГТЕРГЕ ЖӘНЕ МЕКТЕП БАСШЫЛАРЫНА АРНАЛҒАН САУАЛНАМАЛАРДЫҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

4-сынып оқушыларына арналған сауалнама
4 тақырыптық блоктағы 16 сұрақтан тұрады

 30 минут

«Отбасы» блогында жалпы және демографиялық мәліметтер (тұрғылықты жері, жынысы, отбасы құрамы, білім беру ресурстары және отбасындағы негізгі коммуникация тілі) бар

«Оқушы» блогында оқу іс-әрекетінің дағдылары, үй тапсырмасын орындау кезінде ата-аналардың қолдауы және сабақты өткізіп алу себептері туралы ақпарат бар

«Мектеп / мұғалім» блогы мұғалімнің оқушыға қатынасы, сабақта жаңа материалды үйренудегі қиындықтар, мектептегі мотивация және т.б.

«Қосымша білім беру және дағдылар» блогы пәндер бойынша қосымша сабақтар, мектеп пен мектептен тыс үйірмелер мен секцияларға бару туралы мәліметтер алуға бағытталған

Мектеп басшыларына арналған сауалнама
2 тақырыптық блоктағы 13 сұрақтан тұрады

 40 минут

Жалпы мәліметтер
8

сұрақтар саны

5

Білім беру ортасы

«Жалпы мәліметтер» блогы тұрғылықты жері, жынысы, жасы, білімі, санаты, өтілі, ДК курстары туралы ақпаратты алуға бағытталған

«Білім беру ортасы» блогы мектептің ресурстары, оның ішінде педагогикалық және материалды, сондай-ақ мектеп басшылары жұмысында кездесетін қиындықтар туралы ақпарат алуға бағытталған

9-сынып оқушыларына арналған сауалнама
4 тақырыптық блоктағы 18 сұрақтан тұрады

 35 минут

«Әлеуметтік-демографиялық» блогы тұрғылықты жері, жынысы, отбасы құрамы, ата-аналардың білімі, оқуға арналған отбасы ресурстары және т.б.

«Оқу іс-әрекеті дағдылары» блогы оқу іс-әрекеті кезінде оқушылардың оқу дағдыларын меңгеру дәрежесі мен қиындықтары туралы мәліметтер алуға бағытталған

«Мектептегі мотивация» блогы білім алушының мектепке деген көзқарасы, сыныптың мүшесі ретінде сезіну, үй тапсырмасын орындау, сабақтан қалу себептері туралы ақпарат жинауға бағытталған

«Қосымша білім алу мүмкіндігі» блогы қатысатын мектеп және мектептен тыс үйірмелер / секциялар, сондай-ақ пәндер бойынша қосымша сабақтар туралы ақпарат жинауға бағытталған

Педагогтерге арналған сауалнама
3 тақырыптық блоктағы 15 сұрақтан тұрады

 45 минут

Жалпы мәліметтер
8

сұрақтар саны

5

Педагогикалық қызмет

2

Мектеп климаты және жұмысқа қанағаттану

«Жалпы мәліметтер» блогы жалпы демографиялық ақпарат, оның ішінде жасы мен жұмыс өтілі, орналасқан жері, біліктілік санаты және т.б.

«Мектеп климаты және жұмысқа қанағаттану» блогында мұғалімдердің мектеп ортасы мен жұмыс жағдайлары туралы мәліметтер бар

«Педагогикалық қызмет» блогы мектептің ресурстары, оның ішінде педагогикалық және материалдық ресурстар, сондай-ақ мектеп басшыларының өз жұмысындағы қиындықтары туралы ақпарат алуға бағытталған

БАБЖМ-2023 ҚАТЫСУШЫЛАРЫНЫҢ САУАЛНАМА НӘТИЖЕЛЕРІНІҢ ҚЫСҚАША МАЗМҰНЫ

Оқу іс-әрекет дағдылары

4-сынып оқушыларының
шамамен **90%**-ы
оқу дағдыларын
жоғары бағалайды

9-сынып оқушыларының тек
1,7%-ы өз мектебіндегі
білім сапасына
қанағатсыздық танытады

4-сынып оқушылары қосымша сабаққа қатысудың негізгі себебін **пәнді көбірек білуге деген ұмтылыс** екенін атап өтті

>50%

4 және 9 сынып оқушылары спорт үйірмелеріне қатысады

Педагогическая деятельность

9 из 10

директоров школ отмечают высокий уровень профессиональной подготовки учителей

93% педагогов дают ученикам задания на развитие функциональной грамотности

Наибольшие трудности педагоги испытывают по вовлечению детей:

детей с низкой успеваемостью **48,3%**

с ООП **41,9%**

30,3%

учителей затрудняются устанавливать **обратную связь с обучающимися**

Более **1/3** педагогов работают в школе на более чем одну ставку в неделю (**более 18 часов**)

учителей отметили **нехватку учебного пространства** (кабинетов, лабораторий и т. д.)

Большинство учителей отметили отсутствие либо лишь частичную выраженность проблемы **недостаточности**

библиотечного фонда

91,1%

учебных материалов

93,1%

цифрового оборудования

86,9%

БАБЖМ-2023 ҚАТЫСУШЫЛАРЫНЫҢ САУАЛНАМА НӘТИЖЕЛЕРІНІҢ ҚЫСҚАША МАЗМҰНЫ

Мұғалімдердің жұмысқа қанағаттануы

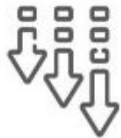
74,1%
мұғалімдер
өз жұмысына
қанағаттанған

Ұстаздардың **1/3**,
егер оларда қайтадан
шешім қабылдауға
мүмкіндік болса, **мұғалім**
болып жұмыс істемейтін-
діктерін атап өтті

мұғалімдер
мектептегі
атмосфераны
қолайлы
деп санайды

Мұғалімдер жұмыс орнын
ауыстырудың негізгі себебін
өз **мектебінде ресурстардың**
жетіспеушілігі деп атады

Мектеп климаты, мотивация және белсенділік

Мектеп басшыларының
39% -ға жуығы
мұғалімдер оқу үдерісіне
өзгерістер мен инновациялар
енгізуге қарсылық
танытады деп есептейді

Директорлардың
пікірінше,
оқушылардың
көбірек
азырақ
мотивациясының
төмен болу
мәселесі
буллинг
байқалады

85% -дан астамы
мұғалімдердің сыныптағы
барлық оқушыларға
жақсы және бейтарап
қарайтынын атап өтті

Мектепті басқару

Әрбір бесінші басшыға
(19,5%) жоғары
білікті мұғалімдерді
табу және жалдау
қиынға соғады

10%
мектеп басшылары
өз **көшбасшылық**
пен **басқаруға** дайындықтың
жеткіліксіздігіне
алаңдаушылық білдірді

Директорлардың
22,8% -ы
көшбасшы ретінде **көптеген**
тапсырмаларды орындауда
қиындықтарға тап болды

Тоғызыншы сынып
оқушыларының **82%** -ы
мектепте өздерін
қауіпсіз сезінеді

9-сынып оқушыларының
37% -дан астамы тек
қызықты және әсерлі
сабақтарға ғана назар
аударатынын атап өтті

Мұғалімдердің
17,6% -ы оқушылардың
сабаққа жүйелі түрде **кешігуі**
мен **келмеуі** мәселесін
атап өтті

9-сынып
оқушыла-
рының

мектептегі
іс-шараларға
қатыспайды

Төртінші сынып оқушылары оқу
мотивациясына әсер ететін негізгі
әлеуетті фактор ретінде күнделікті
жұмысындағы проблемаларды
(ұйқының болмауы, шаршау
және т.б.) атап өтті